

Universitat per a Majors

LES JORNADES CULTURALS DE LA PLANA DE L'ARC

Estudiant: **Rosa Espinosa Serrano**

Tutor: **Manolo Quixal San-Abdon**

Treball d'investigació final de Grau

Graduat Universitari Senior

Curs 2018-2019

ABSTRACTS

LES JORNADES CULTURALS DE LA PLANA D'L'ARC

Representants de diferents associacions culturals dels pobles de la plana de l'Arc decideixen formar una organització que cree un espai de trobada i participació cultural del territori. Així van néixer les "Jornades Culturals de la Plana de l'Arc".

El propòsit era fer comarca, ensenyar el patrimoni i reivindicar el que faltava, valorar allò que a primera vista no li donaven importància, és a dir "posar en valor", els seus costums, les seues tradicions i la seua història. La implicació i la participació dels habitants els va unir i van aconseguir entre tots fer el que un sol poble no podia.

Les jornades també fomenten la trobada d'uns amb altres i amb l'entorn. Aquesta relació entre els deu pobles que formen part d'aquestes jornades és una cosa que repercuteix positivament per a tots, els pobles implicats són els següents: la Pobla Tornesa, Vilafamés, les Coves, La Vall d'Alba, Borriol, Cabanes, La Serra d'en Galceran, Benlloc, Villanova d'Alcolea i La Serratella.

PARAULES CLAU.

Jornades culturals, associacions, comarca del Pla de l'Arc, patrimoni, costums, tradicions, posar en valor.

CULTURAL ACTIVITIES IN THE PLA DE L'ARC.

Different representatives from cultural associations in the Pla de l'Arc have determined to organise themselves in order to meet and share cultural events with a clear purpose.

The main aim is to show traditions and their remote background, even those not so prominent, so making customs, traditions and history valuable to people. Sharing this interest brought groups together achieving what seemed an unattainable job just few ones: La Pobla Tornesa, Vilafamés, Les Coves de Vinromà, La Vall d'Alba, Borriol, Cabanes, La Serra d'en Galceran, Benlloc, Villanova d'Alcolea, La Serratella.

KEYWORDS.

Cultural days, associations, region of the Pla de l'Arc, heritage, customs, traditions, value.

INDEX

1. Introducció.
2. Motivació.
3. Jornades Culturals.
 - La Pobla Tornesa
 - Jornada 1996, 2006 i 2016
 - Entrevista a Vicent Renau

 - Vilafamés
 - Jornada 1997, 2007 i 2017
 - Entrevista Javier Allepuz
 - Entrevista Longi Gil

 - Les Coves de Vinromà
 - Jornada 1998, 2008 i 2018
 - Entrevista Benjamín Barberà
 - Entrevista Cinta Moliner
 - Entrevista Eva Albert

 - Vall d'Alba
 - Jornada 1999 i 2009
 - Entrevista a Joan Mateu

 - Borriol
 - Jornada 2000 i 2011
 - Entrevista a Joan Serafí Bernat

 - Cabanes

- Jornada 2001 i 2012

- Serra d'en Garceran

- Jornada 2002 i 2010
- Entrevista a Antonio Segarra Adell

Benlloc

- Jornada 2003 i 2013
- Entrevista Inma Mateu

- Vilanova d'Alcolea

- Jornada 2004 i 2014
- Entrevista Eugeni Trilles

- Serratella

- Jornada 2005 i 2015

4. Conclusions.

1. INTRODUCCIÓ

Les jornades culturals del Pla de l'Arc són un esdeveniment de tres dies de durada en què cada poble de l'entorn del Pla ens mostra la seua cultura i els seus costums. Aquestes jornades es duen a terme un cap de setmana del mes d'octubre, les jornades són anuals i cada any es realitzen en un poble diferent de l'entorn del Pla.

Neixen com una iniciativa popular de la "Associació la Balaguera" de la Pobla Tornesa. El 1995 l'Associació de la Balaguera va convocar a diversos representants de diferents associacions de la comarca i gràcies a aquestes reunions reivindicatives a l'any següent van néixer les "Jornades Culturals de la Plana de l'Arc". Aquestes jornades estan coordinades per les mateixes associacions i col·lectius dels pobles. Els ajuntaments ajuden dins de les seues possibilitats i faciliten les instal·lacions per poder dur a terme les jornades. La diputació també col·labora fent-se càrrec de la majoria de les publicacions.

El primer poble que va participar en aquestes jornades va ser la Pobla Tornesa, l'any 1996, a partir d'aquest moment van participar els següents pobles de manera successiva: Vilafames, Les Coves de Vinromà, Vall d'Alba, Borriol, Cabanes, La Serra d'en Galceran, Benlloc, Vilanova d'Alcolea i La Serratella. Aquest ordre no es va realitzar per cap motiu concret, es va basar en la necessitat i en el que cada poble podia oferir en cada moment.

L'objectiu principal era "valorar" el que hi havia als pobles. Tots tenien les mateixes inquietuds i projectes: donar a conèixer la cultura de la comarca, potenciar les relacions entre els pobles i mostrar les tradicions pròpies, buscant solucions, elaborant projectes de futur conjuntament i, en poques paraules, aconseguir entre tots el que un sol no podia: "Fer Comarca".

Aquestes jornades per a mostrar la seua voluntat de vinculació acadèmica, sempre han estat inaugurades pel rector o vicerector de la Universitat Jaume I.

En aquestes jornades es pot gaudir de diferents activitats com conferències de temàtica històrica i de patrimoni, taules rodones en què es tracten temes d'actualitat que poden afectar el futur de la comarca i lectures de comunicacions sobre temes concrets vinculats a les jornades.

També es compta amb exposicions de joies antigues, vestits tradicionals, cobrellits, ventalls, etc. Aquestes jornades compten amb diversos punts en comú com, per exemple, les visites guiades a cada població per així poder conèixer la història i els punts d'interès de cada poble. Aquestes visites les condueix el Dr. Joan Mateu.

Els altres punts en comú són les danses tradicionals, el teatre al carrer, anomenat "Festa al

Carrer", etc. Finalment el diumenge es realitza el dinar de germanor en què es reuneixen tots els participants de les jornades, tant els organitzadors com els inscrits en elles.

Perquè aquestes Jornades Culturals perduren en el temps i no es perda tot el que s'ha treballat en elles, s'ofereix material didàctic a tots els participants, com catàlegs i publicacions sobre jornades anteriors, etc. Al final de les jornades s'edita un llibre resum de tots els actes que s'han realitzat i que es lliuraran en jornades culturals posteriors.

2. MOTIVACIÓ.

Vaig decidir fer un treball sobre aquestes jornades a causa de la importància que han suposat per a mi últimament. Anteriorment quan visitava els pobles propers, podia gaudir-ne des del desconeixement, no era capaç de distingir el valor de les coses que estava veient. En aquest moment vaig recordar l'important que va ser per a mi estar inscrita en la primera "Jornada Cultural de les Coves de Vinromà" l'any 1998. Aquesta jornada em va ensenyar a conèixer la cultura i tradicions del meu poble, que fins a aquest moment desconeixia. Per això vaig pensar que seria interessant aprofitar la realització d'un treball d'investigació per conèixer el patrimoni cultural dels pobles del meu voltant.

A l'hora de realitzar la investigació he decidit buscar informació sobre cada jornada cultural i al seu torn he realitzat entrevistes als coordinadors d'alguns pobles. També he aportat documentació addicional com fotografies, portades de publicacions, programes de les jornades, retalls de diari, etc. (Veure Annexos)

LA POBLA TORNESA

Es creu que l'origen de la Pobla Tornesa ve d'una posada que es trobava a la via Augusta, de manera que sempre s'ha cregut que per un dels carrers de la Pobla creuava la famosa via Augusta. A dia d'avui encara es conserven diversos mil·liaris que servien per a marcar les distàncies de l'esmentada via.

El 1996 es van organitzar les primeres jornades culturals de la plana de l'Arc. Fins a la data s'han organitzat tres jornades. A continuació veurem la temàtica de cadascuna d'elles i veurem si van seguir una línia comuna o van ser totalment diferents.

4, 5 i 6 d'octubre de 1996.

Aquesta convocatòria es va basar principalment en el patrimoni cultural i social de la població. Es van fer diferents actes com conferències i exposicions en què es posava de manifest tota la història que té la Pobla.

Cal destacar que també se li va donar importància a activitats més lúdiques com els balls regionals. Finalment es va aprofitar aquest aplec per parlar d'un tema que sempre entra en debat a l'hora de pensar en els pobles de la comarca, que no és altre que el despoblament que hi ha en ells.

27, 28 i 29 d'octubre de 2006

Aquestes jornades van tenir una temàtica més lúdica, es van centrar en el paratge natural i en tot el que la població podia obtenir de la natura. A part d'altres activitats típiques de la zona, va ser una cita més reduïda.

21,22 i 23 d'octubre de 2016

Amb una participació de 150 inscrits, comencen les terceres jornades culturals de la Poble Tornesa.

El primer tema a tractar va ser la química en el nostre dia a dia, tant en la nostra vida quotidiana com en la naturalesa. Es van inaugurar diferents exposicions de temes molt lligats a la població, com el cultiu de mel, la litúrgia i altres temes. Una activitat molt original amb la qual es va tancar la jornada va ser la recreació de l'acte de possessió de la Baronia de la Poble.

PATROCINEN:

 AJUNTAMENT DE LA POBLA TORNESEA

 DIPUTACIÓ DE CASTELLÓ

 GENERALITAT VALENCIANA

 UNIVERSITAT JAUME I

 CORPORACIÓ MUNICIPAL

 HYFREMA

 MEKANO

COL·LABOREN:

Grup de Danses el Peiró.

Associació de Joves.

AMPA de la Poble Tornesa.

Associació de Mestresses de la Llar La Carrasca.

Associació de Jubilats Sant Antoni.

Banda de Música.

Associació Coll de la Mola.

Cooperativa del Camp Sant Miquel.

Veu de la Poble.

XXI JORNADES CULTURALS DE LA PLANA DE L'ARC

LA POBLA TORNESEA
21, 22 i 23 d'octubre 2016

Entrevista a Vicent Renau i Castellet, Administratiu del Periódico Mediterráneo i alcalde de la PoblaTornesa (1979-1999)

Des de la seua visió, quina implicació té la gent del poble?

Crec que els poblatins s'impliquen molt en les Jornades, sobretot quan es fan al seu poble i participa tot el món. S'han fet exposicions, antologies, espectacles visuals de la història dels pobles i moltes altres activitats i vull destacar que tot això queda catalogat per a l'esdevenidor.

La idea inicial s'ha complert?

Sí, crec que s'ha donat a conèixer a la gent que hi participa o que simplement ve com a espectador que als pobles hi ha una història i una cultura molt àmplia.

M'agradaria destacar les visites guiades per Dr. Joan Mateu que et donen a conèixer millor cadascun dels pobles que hi participen.

Quins temes en general es van fer a les jornades?

En les primeres jornades va col·laborar el col·legi d'Arquitectes i es van tractar temes locals i comarcals, va ser molt interessant tractar també l'art religiós i temes de l'època medieval i de la via Augusta

En les segones, ens vam centrar més en el tema de comunicacions, però a mi el que més em va agradar va ser "La festa al carrer". Es va representar la història de Sant Vicent al carrer, que es va convertir en un gran teatre, tot interpretat per la gent del poble.

A les terceres es va representar la possessió de "La Baronia de la Pobla"

Creu que les Jornades tenen perspectiva de futur?

És la gran pregunta que ens fem sempre. Hem de confiar en el relleu generacional, buscant implicar la gent jove, buscant la continuïtat amb temes nous i que siguin interessants per a la gent jove.

Quina conclusió trauria de les jornades?

A destacar la col·laboració de la gent, és el motor principal. Crec que va ser una idea molt

bona que es fessen aquestes jornades. Sempre hi ha nous temes, cada poble coordina les seues pròpies jornades i per aquest motiu sempre hi haurà una continuïtat.

VILAFAMES

És un poble de l'interior, situat a la part alta d'un turó. El seu casc antic és d'origen àrab. Amb el cristianisme comença a créixer, i edifica la seua església parroquial i el seu palau del s.XV.

Fins a la data en Vilafames s'han realitzat tres jornades culturals. Va ser el segon poble que es va ocupar de l'organització de les jornades. A continuació veurem la temàtica principal de cadascuna, destacarem les principals diferències i gaudirem de dues entrevistes amb els organitzadors d'aquestes jornades.

17, 18 i 19 d'octubre de 1997

La temàtica principal va ser religiosa, per tant hi havia visites a les ermites principals, també hi havia exposicions d'ornaments religiosos o conferències sobre la conquesta cristiana. Encara que també hi va haver una taula rodona en la qual es va parlar d'Internet, aquest fet és molt destacable ja que aquestes jornades no només serveixen per aprendre coses del passat, sinó que són pioners en noves tecnologies, i aprofiten aquestes jornades per oferir cultura de tot tipus a tots els seus participants.

Organitza:
Associació Cultural «la Roca»

Coordinen:
Xavier Allepuz
Joan Serafi Bernat
Santiago Garcia
Longi Gil
Núria Gómez
Joan Mateu
Xavier Miralles
Jordi Montañés
Celina Torlà

Informació:
Associació Cultural «la Roca»
(Cristobal Garcia) - VESPRADES
Plaça Germanes Mas, 2
12192-Vilafamés
Tel (964) 33 51 30
Fax (964) 32 92 86

Inscripcions:
Mitjançant l'emplenament del *Butlletí*
inscripció i l'ingrés de 5.000 PTA al compte
rent núm. 3165 5299 2 1 0200025645 de la
Caja Rural de Vilafamés (Grup Credicoop) es
pret a l'assistència a les sessions de les
jornades, a la presentació de comunicacions, a
l'ajuda amb la documentació completa, al
servici d'assistència, als desjunos i al dinar
de taula.

Agraiments:
Universitat Jaume I
Associació de Mestresses de Casa l'Assumpció

**II JORNADES
CULTURALS
A LA PLANA
DE L'ARC**

VILAFAMÉS
17, 18 i 19 d'octubre de 1997

19, 20 i 21 d'octubre de 2007

El contingut en aquesta ocasió, va ser dirigit a la naturalesa i la botànica de Vilafamés. En aquestes jornades es van fer també exposicions de paisatges i botànica de l'entorn més immediat, es va parlar com mantenir la naturalesa en bon estat i es van realitzar visites guiades a diferents indrets en els quals es podien gaudir de fonts i altres elements naturals.

20, 21 i 22 d'octubre de 2017

En aquest cas la temàtica de la jornada era més abstracta, el més destacat va ser l'arquitectura i edificis més commemoratius dels voltants. Es van organitzar diferents exposicions, la principal va ser la forma en què es pintaven les façanes i interiors gràcies a la calç.

Entrevista a Javier Allepuz, tècnic de desenvolupament local de l'Ajuntament de Vilafamés.

Com neixen les Jornades Culturals?

Les jornades culturals neixen realment amb la iniciativa popular de l'associació cultural "La Balaguera" de la Pobla Tornersa. La Balaguera ens va convocar l'any 1995 a totes les persones que estàvem vinculades a les associacions de les localitats de la comarca, per presentar-nos un projecte. Ells inicialment volien celebrar un aniversari d'una revista que tenen, que es diu "Montornés", butlletí cultural de l'associació la Balaguera i plantejar-nos que dins d'aquesta celebració, volien organitzar unes jornades culturals que durarien un cap de setmana i que al mateix temps, volien veure la possibilitat que, no només fos un cap de setmana, sinó que en aquestes

jornades s'anaren implicant diferents col·lectius de cada localitat i que tinguessin una continuïtat en el temps.

En aquelles primeres jornades, tota la gent que representava a cadascuna de les associacions de les localitats, van considerar una iniciativa interessant i així és com donen el seu inici les jornades culturals.

Les primeres jornades van ser a la Pobla Tornersa i a partir d'aquí, han seguit els diferents pobles, no hi havia un ordre en concret, segons la necessitat de cada un, bé per alguna activitat o algun acte commemoratiu, s'utilitzaven les jornades culturals com a representació.

Parle'm de les jornades culturals.

Les primeres jornades culturals 1997, van ser difícils, suposava la continuïtat d'un projecte i volíem, que es consolidés i que tingués una perspectiva i una continuïtat en el futur. En Vilafamés, les primeres les van organitzar única i exclusivament l'associació cultural "La Roca", mantenint el programa sempre i seguint una sèrie d'activitats que havia de conformar la base de les jornades i que estaven dins de la llibertat que cada poble té d'organització.

Calia mantenir uns blocs temàtics, com la "Festa al Carrer", buscant la participació de cadascuna de les localitats que les organitzava, i evidentment, també les conferències, sobre temes que en aquest moment l'organització considerava que són temes d'interès, també la realització de visites guiades, puntal fonamental per conèixer el patrimoni que tenim i

descobrir el nostre pobles, no només per la gent que viu en ells, si no per a la gent de fora, com a forma de presentació del poble.

A partir de les segones jornades que són el 2007, ja s'intenta implicar més col·lectius de la localitats, gent jove, que aporte noves idees i amb la implicació de les associacions de la localitat.

Les terceres, que van ser el 2017, segueixen en la mateixa línia, l'evolució de les tres jornades és similar, volen implicar col·lectius de la localitat com l'associació de les mestresses de casa, l'associació de jubilats, amb un bon resultat i es volia que dins d'aquests col·lectius hi hagués gent que s'impliqués més en les jornades, que fossen una continuïtat més, integrar la gent jove perquè s'anessin incorporant a les jornades, però això ha estat un handicap, ja que la gent jove, s'ha involucrat, però a poc a poc, però això és difícil, no tothom té els mateixos interessos

A l'acabament de la primera ronda, és a dir, després de les deu primeres jornades, es va fer una reunió per fer una avaluació de conjunt, per veure com havia anat, i que millores es podria plantejar, i el tema, de com involucrar la joventut ha estat de primer moment, però només s'impliquen aquells que tenen interès pel tema.

S'impliquen els ajuntaments en les jornades?

Sempre han estat aquí, des del primer moment. Encara que l'organització de les jornades, sempre ha mantingut la independència completament dels poders polítics, cert és que la Diputació de Castelló, té una implicació molt gran, no només per l'aportació econòmica, sinó també fent-se càrrec de totes les publicacions, la qual cosa suma una quantitat considerable. Els ajuntaments aporten les instal·lacions.

L'ajuntament i la diputació, des del primer moment s'han implicat, tenint sempre clar que eren convidats, ja que es defensaven els interessos de la comarca per sobre de les idees polítiques.

Quina finalitat tenen les jornades culturals?

La idea principal era donar a conèixer el patrimoni del poble, per al poble i per a la resta dels pobles veïns.

Era tractar temes d'interès a través de les taules rodones, sobre qüestions problemàtiques que en aquest moment, s'estaven produint bé a la localitat o bé a la comarca; hem tractat el cas de les mines de Vilafamés, el tema de l'aeroport en el cas de Vilanova, a Borriol es va tractar el tema del pla hidrològic nacional en el transvasament de l'aigua etc.

S'han tractat temes d'actualitat. Nosaltres podíem reunir en una taula a diferents especialistes de les administracions, perquè debatessen sobre el tema i que veiessen també quines eren les opinions per part de la gent de la comarca i així traslladar aquestes

inquietuds , a les administracions públiques, perquè sabessen l'opinió de la gent de la comarca, ja que aquestes qüestions tenien una afectació directa sobre la vida dels pobles.

La idea inicial de les jornades culturals s'ha complert?

Sí, crec que sí, encara que en les últimes rondes pareix que es veja una mica de desencís. Són 20 anys de jornades i això pesa i ens obliga a renovar.

En les primeres vam estar organitzant exposicions de indumentària, organitzant exposicions, fent catàleg. En les segones, en La Vall d'Alba, es van fer exposicions d'art sacre, en resum teníem una participació molt directa, perquè creïem en el projecte, però arriba un moment que quan ho has mostrat tot, ja no pots tornar a mostrar-ho.

S'està en una fase, crec, de búsqyeda de canvi, que de fet ja es va produint. A les últimes jornades en Vilafamés ja es van tractar temes diferents; es va mostrar la vida a les masies en comptes de fer un catàleg sobre masies, o la "Festa al Carrer" la canviem, convidant a tots els artistes de la localitat en vinculació amb el museu d'Art Contemporani.

En definitiva podem afirmar, que les jornades han anat evolucionant, buscant noves idees, que seran motiu de continuïtat. Tanmateix és molt important que la gent jove, vaja incorporant-se, aportant idees noves i involucrant-se en les jornades d'altres pobles, és important reunir-se per passar-se informació, per ajudar-se a aconseguir subvencions, el tema econòmic en les jornades és importantíssim, són molts diners el que valen sobretot les publicacions de catàlegs i altres publicacions.

Destacaria alguna jornada cultural de les tres?

Em quedaria amb les primeres, encara que van ser les més difícils, també van ser les més satisfactòries, eren realment acceptar un repte. Es pretenia que allò funcionés, que es poguessen consolidar i que fossen un continuïtat.

Quins personatges convidats destacaria en les jornades?

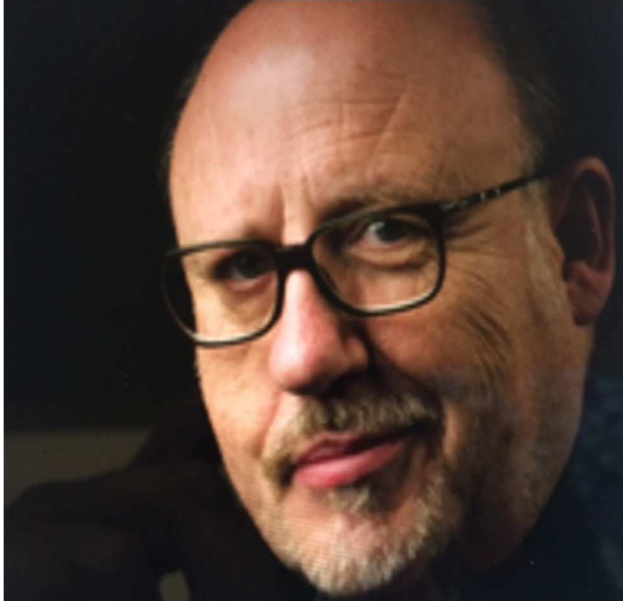
En les segones jornades, es va convidar a Eudald Carbonell i Roura, historiador, antropòleg, geòleg i paleontòleg. És l'arqueòleg que està excavant a Atapuerca, encara que al final, se li va complicar el viatge i va haver d'enviar a dues persones del seu equip .

A les terceres va vindre Antoni José i Pitarch, catedràtic de la Universitat de Barcelona, especialista en art gòtic.

En definitiva, quina conclusió trauries de les jornades culturals?

Des del meu punt de vista, els objectius estan molt ben complerts, un d'ells és fer comarca i crec que s'ha aconseguit, aquesta relació entre la gent de la comarca, s'ha aconseguit fer-la més visible i més cohesionada.

Entrevista a Longi Gil, concejal de cultura i patrimoni de l'Ajuntament de Vilafamés.

Quin propòsit tenen en general les jornades culturals?

En primer lloc, ens han aportat nombrosos coneixements sobre la comarca, principalment sobre el patrimoni de cada municipi com: l'arquitectura l'etnologia, la història, l'art, gràcies a les jornades hem tingut tota aquesta informació, no només per a la gent de fora, sinó també per a nosaltres mateixos, arribar a conèixer coses del teu propi poble, que fins ara desconeixies.

Jo estic de regidor de Cultura a Vilafamés i aquestes jornades m'han valgut molt, no només del que s'ha explicat al meu poble, si no totes les referències dels altres municipis, la riquesa cultural és enorme. L'important, és l'elaboració de tot aquest material, que s'ha exposat, catalogat i publicat, pense que el coneixement que teníem dels nostres pobles abans i després de les jornades, ha canviat radicalment.

¿S'ha complert la idea principal?

Si, en definitiva, era donar a conèixer i valorar el patrimoni i la realitat social i cultural de cada un dels municipis.

Què destacaria de les jornades?

En concret a Vilafamés, es va donar molta importància al patrimoni arqueològic. Com a anècdota puc dir que avui, s'aproven a l'ajuntament els BRL (béns de rellevància local) i que alguns d'ells s'han donat a conèixer a través d'articles i comunicacions que s'han presentat en alguna de les jornades.

A l'última jornada es van presentar les comunicacions sobre els forns de calç del municipi i en el ple d'avui, s'aproven com un bé de rellevància local. Un altre que també es presenta, "El Planet", va ser l'objecte del treball de recerca sobre aquesta estructura arquitectònica que hi ha sota de l'església i que era totalment desconeguda. Gràcies a les publicacions que es van presentar a les jornades, s'han pogut declarar com a béns de rellevància cultural.

Quina implicació té la universitat Jaume I en les Jornades?

Des de primer moment ha estat implicada, en facilitar infraestructures, a més la majoria dels ponents han estat professors, estudiants, personal administratiu i de serveis, que han estat aquí, sempre amb el suport de la universitat, l'uji ha participat institucionalment també, amb la inauguració de les jornades per part del rectorat.

Quines perspectives de futur tenen?

El coneixement, no s'acaba, així que sempre hi haurà temes nous, uns més rellevants que altres. El futur depèn de la incorporació de gent jove. Ha d'haver renovació generacional, així es canvien costums, es té una altra forma de treballar i tot això produeix canvis, sempre que prevalga la idea principal, que és la transmissió de coneixements, això estarà sempre en vigor, tan necessari ara, com fa 23 anys.

LES COVES DE VINROMA

Les Coves de Vinromà està situada a la comarca de la Plana Alta. És coneguda per les seues famoses pintures del barranc de la Valltorta. Avui declarat Patrimoni de la Humanitat, cal destacar les coves de la "Saltadora" amb la figura de l'arquer.

És una de les poblacions que els habitants s'han preocupat per conservar restes de muralla, ja siga dins les cases privades o en l'exterior. Aquest poble ha perdurat sempre gràcies a l'agricultura de secà i la ramaderia.

16, 17 i 18 d'octubre de 1998

La temàtica principal de la primera jornada va ser la visita a les pintures rupestres de la Valltorta. Encara que també han posat èmfasi en exposicions a l'església sobre ornaments religiosos i indumentària antiga. La dona també va tenir un paper protagonista ja que es van exhibir les mantellines i altres objectes típics que portaven les dones del poble.

17, 18 i 19 d'octubre de 2008

Aquestes jornades es van basar en el tema de l'art i la cultura. Van destacar les exposicions i mostres de ball i música popular típiques de la zona. També es van fer exposicions de ceràmica, ventalls i fotografia. D'altra banda li van donar molta importància a la gastronomia i per això es van fer diferents degustacions dels productes típics del poble.

Aquestes jornades van ser una de les més multitudinàries, ja que es van inscriure més de 400 persones. Hi va haver molt de treball de l'organització per evitar embussos i aglomeracions a les diferents activitats i exposicions. Finalment es va fer una visita turística per tota la població.

També es va organitzar una visita a la "Casa de les Senyorettes" (casa-palau del s.XV, on va viure un dels moradors que ara anomenat Boix Moliner, metge de cambra de Felip V) que es trobava abandonada, així que per a la realització de la visita turística es va decidir netejar-la i començar a mantenir-la en bon estat, a dia d'avui s'està restaurant.

19, 20 i 21 d'octubre de 2008

Són les últimes jornades que s'han realitzat fins a la data, és a dir la jornada número 23. En aquestes jornades es va decidir recordar la història de la població. Es van fer exposicions, xerrades i visites basades en la pròpia història. Gràcies a aquesta jornada es va realitzar una publicació de plantes i remeis medicinals que s'ha convertit en la publicació amb més repercussió que s'ha fet en totes les jornades.

La població es va involucrar molt en aquestes jornades, ja que eren els protagonistes. El tema de la taula rodona va ser la iniciativa emprenedora. Van intervenir persones que van muntar el seu negoci i van explicar la seua experiència i els reptes que implica l'inici de tots els negocis.

Com per tots és sabut, la gastronomia local, és un punt important, per això es va preparar una degustació amb la col·laboració de les Ames de Casa i l'associació de jubilats.

Entrevista a Benjamín Barberà, professor de Primària de les Coves de Vinromà.

Quina és la fórmula de l'èxit d'aquestes jornades?

El secret de les jornades és que estan organitzades pel poble i són del poble, la política sempre ha estat apartada de les jornades.

En les primeres jornades em van demanar que publicqués un llibre sobre la temàtica dels molins de farina, em va portar molt de treball, sobretot amb la recopilació de dades que era molt extensa, però vaig quedar molt content amb el resultat.

Quina finalitat tenen les jornades?

Calia valorar els aspectes culturals de la nostra comarca, que sense aquesta connexió que teníem amb les jornades culturals, no s'hagués pogut publicar mai.

Perspectives de futur?

És extraordinari que després de tants anys segueixen tenint un gran futur per davant. Depén molt també de l'organització. Cert és que a poc a poc aquesta riquesa cultural es va esgotant, i també és veritat que ens fem grans i ja no participem com abans, cal convèncer la gent més jove perquè les organitzen ells.

Va venir algun conferenciant important d'àmbit nacional?

Va estar la ministra Carme Alborch, Joan Francesc Mira, escriptor, antropòleg i sociòleg i l'aportació d'una covarxina, Raquel Alcàsser Mateu, que va fer una conferència molt interessant i instructora.

Entrevista a Cinta Moliner, professora de Primària i col·laboradora de les Jornades.

Quan van començar les primeres Jornades?

Les primeres jornades comencen a l'any 1996, a la Pobla Tornesa, eren aproximadament de 25 a 30 inscrits. En aquestes jornades només es va fer algun catàleg, però de publicacions en quantitat, no. A l'any següent a Vilafamés ja es va passar sobre 80 persones inscrites i ja es van fer més publicacions. Posteriorment, es van fer a Les Coves de Vinromà i és aquí on es dona el salt important amb 250 persones inscrites, l'experiència de La Pobla i de Vilafamés, ens va donar peu per a treballar amb més encert. En eixe moment també teníem més ingressos, i, a més a més, l'ajuntament es va bolcar amb les jornades.

Quina implicació té l'ajuntament a les Jornades Culturals?

Cada poble té una realitat. És cert que sense el suport institucional les jornades no es poden fer. Una associació cultural pot fomentar, publicar i organitzar una programació, però no té capacitat econòmica suficient. Sense suport institucional res és factible en el camp de la cultura, de manera que els ajuntaments dels diferents municipis s'han implicat totalment i han posat a disposició dels distints organitzadors: instal·lacions, infraestructures, personal al servei i el més important, ajuda econòmica.

Teníem també les subvencions d'altres institucions públiques, com conselleria i diputació, i altres organismes que sempre han col·laborat, com l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Huguet, sempre d'una manera continuada han anat subvencionant econòmicament les jornades.

En les jornades de 1998, l'alcalde de Les Coves va veure la importància cultural i va donar carta blanca. Va posar a disposició de l'organització totes les instal·lacions i tota l'ajuda humana i econòmica que va ser necessària.

Perquè neixen les Jornades Culturals?

Inicialment sorgeixen de la idea de fer alguna cosa diferent, que no siguen les festes populars de sempre. Ves va pensar en alguna cosa, que fes comarca d'una manera conjunta, anar d'un poble a un altre, d'una associació cultural a una altra, això crearia una socialització i una connexió amb els pobles de la plana de l'Arc.

Tants temes nous hi ha per fer noves jornades?

Sempre hi ha temes nous, fins i tot la prolongació d'alguns que s'han repetit. La riquesa que tenen els pobles, encara que siguen petits, en temes d'etnologia, de costums és molt

ampli. Les jornades culturals tracten d'estudiar, demostrar, de publicar catàlegs, de reivindicar i de valorar el que tenen i això dóna peu perquè altres pobles mostren el seu propi patrimoni.

Quina és la participació del poble?

És evident que és important, les jornades no les fa només una associació cultural, quan hi ha una participació de 150 persones inscrites, ja es pot considerar que hi ha hagut una repercussió important, la gent ha participat i més ha implicat a col·lectius del poble que treballen per a les jornades: les mestresses de casa, la banda de música, l'associació de jubilats. Així es fan les jornades, implicant als inscrits i a les entitats del poble.

Quins personatges destacaries en les tres jornades?

Al 1998, va estar la ministra de cultura Carmen Alborch, i Joan Francesc Mira, antropòleg i sociòleg, una autoritat en pintures rupestres. El nivell dels conferencians han estat sempre molt elevat.

A més de les conferències, hi ha també les comunicacions. Són treballs de recerca de poca envergadura, que tracten de coses quotidianes relacionades amb els seus pobles, i tenen una durada de 15 minuts aproximadament, solen ser molt interessants i curioses

Aquestes comunicacions, apareixen en totes les jornades i donen sortida a que la gent faci petits treballs per a compartir-los i perquè siguin testimoni de tot el que es fa. En relació a aquests catàlegs, l'any 1998, es va publicar un catàleg d'art sacre. Va resultar molt curiós: la gent quan el va veure, es va estranyar. Havien vist aquells objectes moltes vegades, però no l'havien valorat mai.

Quina és la implicació de l'UJI?

Sempre des de les primeres jornades, han estat inaugurades pel rector o el vicerector de l'uji i així ha estat any rere any. Això li dóna gran importància cultural, a més de comptar amb el suport protocol·lari, també ho ha estat amb instal·lacions i econòmic.

L'uji sempre ha donat suport a les jornades culturals, és un pilar molt important, abans de tancar programes, sempre es fa una visita a l'uji i el rector rep als representants dels diferents pobles, publicita en les seues pàgines les jornades culturals, dóna crèdits als estudiants inscrits a les jornades, etc. Hi ha un suport a nivell acadèmic per part d'aquesta institució i això fa que les jornades tinguin més prestigi.

Destacaries alguna presentació o conferència de les jornades?

En termes generals, en les jornades de 1998 hi va haver una representació escenificant l'obra "El casament de vidus" amb la participació de la gent del poble, inclòs el capellà. D'altra banda tenim, les conferències; es tria un tema i en funció d'ell s'aporta tot el temari.

En les jornades de 2018, el tema va ser "Pobles vius, recuperant el passat i mirant al futur". Busquem temes de memòria històrica, una trobada amb persones que han muntat el seu negoci, per donar projecció de futur al poble. S'ha creat la cooperativa per a El Centre de dia (jubilats), és a dir, es fa un recull de temes del nostre poble. Per continuar un altre treball important, és la catalogació de plantes i remeis, que ha tingut molt èxit. És una de les publicacions amb més repercussió que es va fer en les últimes jornades de Coves de Vinromà 2018.

A tall de conclusió ¿Per què no s'ha perdut l'interés en les jornades culturals amb el temps?

La pervivència al llarg d'aquests 23 anys és important, ara els organitzadors són els fills d'aquells que les van planificar per primera vegada, el cas de la meua filla per exemple.

El més important és donar a entendre que aquestes jornades no són fruit d'una reunió, d'un grup de gent, que en un moment donat van tenir una idea, i que al cap dels anys va desaparèixer.

Amb una periodicitat i de manera contínua, anualment, en els 10 pobles que formen les jornades culturals, se segueixen organitzant. Això dóna motivació i és gratificant. Estic optimista per aquesta continuació

Entrevista a Eva Albert, profesora de l'Escola Oficial d'Idiomes.

Parle'm de les terceres jornades culturals.

Les terceres jornades culturals són el fruit del treball que portem fent la nova junta directiva de l'Associació cultural Tossal Gros de Les Coves de Vinromà en els dos últims anys i, al mateix, temps un gran repte, tant per la quantitat d'assistents com per el gran nombre d'actes que inclouen. Per sort, en el nostre cas, un gran nombre de persones implicades en les dues jornades anteriors ens van orientar i ajudar com a part del comitè organitzador de les jornades.

Per a aquestes jornades, i seguint amb la feina que porta a terme la nostra associació vam decidir dividir-les en blocs temàtics diferenciats a càrrec de diferents grups de treball. Un grup va organitzar l'exposició i xerrades de la memòria històrica, un

altre les xerrades i exposició de l'escola rural i un tercer el bloc sobre la nova ruralitat. A més comptem amb una altra comissió que s'encarregava de la logística i de les matrícules i una altra del menjar.

Quina visió general té de les jornades?

Es tracta d'un conjunt d'actes que duren tres dies. És molt complicat organitzar-les, cal pensar que, en el nostre cas, hi havia tres exposicions que es van poder visitar durant les jornades, tres publicacions que es van donar als matriculats i un gran nombre de degustacions de productes locals. Aquest cap de setmana, en part per les pluges de divendres que ens van obligar a modificar el programa d'actes, va ser una bogeria i, només a llarg termini ens adonem de l'envergadura de la feina feta.

Quines perspectives de futur tenen?

Aquesta era una de les nostres preocupacions, enfocar-les d'una manera que s'acostés més a les noves generacions. El nostre títol "Aprenent del passat, construint futur", és una declaració d'aquestes intencions. Sí, parlem de les nostres tradicions i de la història del poble, però fem servir les xarxes socials per difondre-les, donem crèdits de formació del Cefire als assistents i parlem de projectes d'emprenedors locals, de la nova ruralitat.

Que tinguen perspectiva de futur o no depèn de si en els altres pobles de la plana de l'Arc, es tindrà en compte no només el passat sinó també el futur i es trobe la manera d'implicar la gent més jove. Això ens donarà garanties de futur.

Creu que hauria d'haver un relleu generacional que pugui liderar les seues pròpies jornades?

No es tracta de crear unes noves jornades, es tracta d'adaptar les ja existents a les necessitats dels nous tipus de públic. Reduir preus per fer-les més assequibles, com ja hem fet aquest any, introduir més tecnologia que pugui permetre, per exemple, seguir les xerrades per streaming, descarregar-se les publicacions en lloc de comprar-les, etc. Perquè les jornades continuen existint cal adaptar-les al públic actual, tant en contingut com en format.

Des de la seua opinió, Quina visió té de les jornades?

Molta feina, sobretot en l'organització. Duren tres dies però costen un any d'organitzar. Molta satisfacció pel resultat, tot i alguns contratemps, com el mal temps que ens va obligar a canviar horaris i actes.

LA VALL D'ALBA

Està situada en un paisatge típic mediterrani. El seu casc urbà està situat en un vessant que s'obre a la vall del Pla de l'Arc. Té nombroses masies que encara estan habitades. És un poble amb una tradició terrissera mil·lenària. El seu nom prové de l'alqueria musulmana Alba pertanyent a Vilafamés fins a 1925 que se separa.

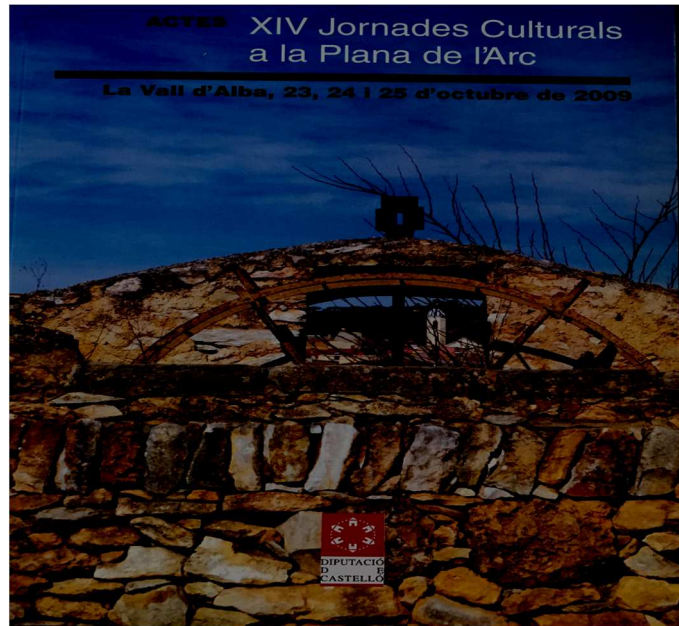
22, 23 i 24 d'octubre de 1999

D'aquestes primeres jornades a la Vall d'Alba tenim menys informació però pel que hem pogut veure en el llibre de la jornada li donen molta importància al sector educatiu. D'altra banda destaquen la ceràmica en els útils religiosos, amb diferents exposicions sobre això. Per últim cal destacar la visita a "Moli fariner" de la Vall d'Alba, amb la seua corresponent xerrada.

23, 24 i 25 d'octubre de 2009

Com a novetat tenim a la inauguració un recital de música, la forma de presentar-lo molt original ja que es van associar diferents cançons als arbres de la zona. La resta d'activitats van ser xerrades sobre la situació actual de la zona.

Es va parlar tant de dades demogràfiques com d'oportunitats de negoci i xarxes comercials. Com en cada jornada es va realitzar una visita guiada.

Entrevista a Joan Mateu Bellés, catedràtic de geografia física de la Universitat de València i impulsor de les Jornades.

Què són les jornades culturals i com neixen?

El motiu circumstancial és per l'aniversari d'una revista "La Balaguera" de la Pobla Tornesa, es va pensar en convocar aquestes jornades a la voluntat d'integrar no només aquest poble sinó involucrar més pobles, amb la qual cosa es va convocar a una reunió a les associacions dels diferents pobles que després formarien les jornades culturals de la Plana de l'arc.

És un moment en què aquests pobles estan passant per una crisi d'estima, de manera que portàvem anys en què allò nostre no valia res, que era vell.

El que més ens importava era incidir a recuperar aquesta estima col·lectiva, a continuació volíem incidir en la formació cultural i per últim ens interessava la possibilitat que gent que no es coneixia, constituís un nucli de persones que en successives convocatòries aportés la seua experiència i que això permetés portar aquesta iniciativa endavant.

També es va discutir, sobre si aquestes jornades havien de tenir una plataforma

d'organització de caràcter comarcal o que cada poble fos autònom, al final es va optar per l'autonomia de cada poble, tot i que hi havia un sector de gent que ajudarien a la continuïtat sense estar subjectes a cap organització.

Quina estructura tenen les jornades culturals?

Les jornades tenen un patró de partida que era una part de conferències, que tinguessen un tema que fos interessant. Els primers anys es busca gent de gran pes cultural de la universitat de València, una altra part important eren les exposicions, que pretenien en primer lloc inventariar els objectes i catalogar-los per després donar-los a conèixer. Tenim també les comunicacions, les taules rodones i les visites guiades, que era la part que jo coordinava. En el segon o tercer any apareixerà la "Festa al carrer" en la qual hi ha una voluntat de representar actes públics al carrer.

Quina implicació té la universitat Jaume I?

És important destacar que des de la primera jornada ens va acompanyar en l'acte inaugural el rector de la universitat Jaume I, va ser el professor Romero, qui va estar atent a la nova iniciativa i ens va acompanyar en els primers anys. També va venir el professor Rodríguez Culebras, que era el responsable del Patrimoni Eclesiàstic.

Van tenir alguna dificultat en les primeres jornades?

Les primeres jornades que vam fer van tenir el problema que en alguns pobles no hi havia espais grans per organitzar-les, hi havia un dèficit d'infraestructura. Hi va haver de tot, suport per part d'alguns ajuntaments, però en altres pobles no va ser així, però al final el projecte es va poder tirar endavant.

Quina perspectiva de futur tenen les vostres pròximes jornades?

Ara estem organitzant les jornades per a octubre. No crec que tinguem cap problema, estem organitzant correctament, el tema és que hi ha una nova generació, que no havia participat en l'organització de les anteriors jornades. Ells són els que han de donar noves orientacions de la mateixa manera que es van fer en anteriors jornades. L'associacionisme ara està en una fase de reciclatge, crec que òbviament ha de donar pas a unes jornades que en alguns casos es guanyarà i en altres es perdrà, però això és el que passa quan hi ha una reorganització.

Quines conclusions aportaria de les jornades culturals?

Han vingut conferenciants amb molt pes cultural i taules rodones amb molt nivell, crec que això s'hauria de mantenir, són conferenciants que aporten elements de molt interès. L'any que es van fer aquí, va venir a donar la conferència el rector de la universitat de València i li va fer la presentació el rector de la universitat de Jaume I, aquí hi ha un nivell molt alt.

El dia que va venir el rector Pedro Ruiz a donar la conferència sobre l'ús polític de la història va ser important, crec que s'hauria de donar més valor a tot el que s'ha fet en aquestes jornades, els temes sempre han estat d'actualitat i interès.

En fer balanç de les jornades, es pot dir que hi ha hagut molt nivell i que molta gent ha dedicat moltes hores a aquestes jornades i que possiblement no s'ha valorat prou.

BORRIOL

Borriol aquesta situat a les muntanyes del Paratge Natural del Desert de les Palmes. El seu paisatge característic és d'oliveres i garrofers. És famós per les seues pintures rupestres de de l'Albaroc. Un altre fet destacable és el pas de la Via Augusta per Borriol, la calçada romana més llarga d'Hispania.

20, 21 i 22 d'octubre de 2000

Són les cinquenes jornades culturals. Aquestes jornades van destacar per la presència de grans conferencians per a les diferents xerrades que es van impartir. Van ser unes jornades en què també es van realitzar moltes activitats lúdiques a l'aire lliure, des d'exposicions de cotxes antics, a activitats musicals i de dansa. La temàtica de les xerrades era parlar dels llocs més destacables de Borriol, l'enginyeria a la zona i el patrimoni històric.

21, 22 i 23 d'octubre de 2011

En aquestes jornades es va parlar molt de l'arquitectura i de la planificació territorial a l'hora d'aplicar-lo a l'estat del benestar de la població.

Es va fer una visita a l'església ja que es va realitzar una projecció d'art religiós.

En Borriol li donen molta importància a la "Pilota Valenciana" i es van fer diferents exposicions al "trinet". Finalment van jugar un partit perquè poguessin conèixer aquest famós esport. La visita guiada es va fer a la moreria, per poder veure la zona amb més excavacions.

Entrevista a Joan Serafi Bernat Martí, professor de Economia de l'UJI i actual director general d'Aerocas.

Com naixen les jornades culturals?

Que jo recordé el primer moviment reivindicatiu de la comarca, va ser uns anys anteriors amb l'arrencament de les vinyes.

Les jornades culturals són el resultat d'una sèrie de protestes en què es constata que teníem una sèrie de problemes en comú i es buscava quin tipus de plataforma es podia fer per buscar solucions als problemes de la comarca.

En aquella època apareixen altres moviment similars en altres comarques, amb més poder econòmic i tot i així no van tenir continuïtat. Posteriorment vam començar una sèrie de reunions a La Pobla Tornesa, que van començar a materialitzar-se i l'any següent en 1996 a La Pobla Tornesa van començar les primeres

jornades culturals de la Plana d'Arc.

Quines implicacions té la universitat en les jornades?

La col·laboració de la universitat és important, jo estava a la universitat i era, diguem-ne, l'enllaç entre totes dues. La idea sorgeix de Joan Mateu, que va pensar que les jornades fossen independents de partits polítics i ajuntaments, calia estar amb ells, perquè són els responsables, però qui ens ha de servir de nucli estructural són els moviments locals i la universitat, que havia de ser la que ens guiés, sempre en les inauguracions ha vingut el rector o el vicerector. El suport de la universitat és bàsic, però al mateix temps és alhora independent dels organismes de la universitat que treballen sobre el territori.

Hem anat també a les institucions per demanar col·laboració, la Diputació, sempre s'ha portat bé, s'encarregava de les publicacions en la seua pròpia impremta.

La idea principal és que al llarg de tots aquests anys, s'ha aconseguit que la població d'aquesta comarca, reconegué el valor del que es té, si tu no valores el teu, ningú no ho farà.

Al meu poble, Borriol, moltes coses no hem sabut valorar-les, no hem tingut una capacitat reivindicativa significativa i les jornades a nivell cultural han fet que la gent compregua que aquelles restes que queden al seu poble, tinguen interès, que el castell, l'església, el tros de muralla etc. són importants i tot això se li ha d'agrair al Dr: Joan Mateu que es va preocupades del principi d'anar per tots els pobles per veure el més interessant i poder

explicar-ho després en les visites guiades de l'últim dia de les jornades.

Com van ser les jornades del 2000? Algun personatge destacable?

Destacaria la conferència de Vicent Maria Roselló Verger, catedràtic de geografia de la Universitat de València sobre "Els camins a la Plana de l'Arc", va venir també Aurelio Martínez Estévez, catedràtic d'economia aplicada de la Universitat de València, candidat a rector, a alcalde de València i que ara és el president de l'autoritat portuària de València. L'associació del poble es va implicar amb tot el que hi havia sense diferències i tots van respondre.

Destacaria alguna publicació?

Hi havia una molt interessant sobre les rutes de Borriol. No hi havia cap associació de gent que caminava, però que sí estava vinculat a aquest esport i es va crear el "Club La Pedrera" de Borriol que avui en dia organitza una de les carreres amb reconeixement a nivell estatal.

El llibre era molt bonic. Es titula "Caminant per Borriol" i el vam fer entre tots, vam anar caminant diversos grups i cadascun s'encarregava d'una banda, botànica, mineral etc ... i fruit d'això va ser el llibre col·lectiu, del qual estic molt orgullós. Era reivindicar i valorar una part del terme de Borriol, sobre la recuperació de masies, fonts, camins etc ... va ser una experiència enriquidora, veure a gent sensible a una causa conservacionista del territori i del patrimoni.

L'experiència per als implicats en les organització ha estat impressionant era l'esforç de tot un any. Com a conseqüència es va formar una associació que va publicar una revista: "La Botalària"

Com van ser les jornades del 2011?

Aquestes segones jornades, es centrén més en els problemes de la comarca, el tema de la conferència inaugural va ser "Política de planificació territorial i l'estat de benestar" la va impartir el Dr. Jean Baptiste Humeau, professor de Geografia i Història de la universitat d'Angers (França).

Hi havia també exposicions "Els Treballs de la Pedra i jocs de pilota valenciana". A Borriol sempre s'ha treballat molt la pedra i per suposat la gran afició a la pilota valenciana, tenim fins a una escola de Trinquet. Hi va haver concerts de rock a càrrec de grups locals i taules rodones, amb molta participació ciutadana.

Quin futur tenen les jornades?

Crec que la mitjana dels matriculats, ha anat envellint, per a mi no hem tingut la suficient obertura per integrar la gent jove. Si s'hagués incorporat, la dinàmica de la joventut és el que

més projecció hagués donat a les jornades, nosaltres no podem aportar visions noves, perquè no les tenim, podem refer-nos en el que ja està fet, els joves tenen una altra forma de veure la vida, d'entendre la família, nosaltres ja no ho entenem. La major limitació de les jornades és no haver sabut integrar a la gent jove.

I pel que fa a la periodicitat, no li veig avantatge a alternar els anys, crec més bé que la joventut s'involucre en la totalitat de les jornades, així els inscrits també seran gent jove, amb els mateixos gustos. No sé fins a quin punt els objectius de les jornades coincideixen amb els seus objectius, però des del principi les jornades mai s'han fet per a la gent molt jove.

¿Quina conclusió trauries de les jornades?

És una experiència molt interessant i val la pena continuar, s'hauria de reorganitzar perquè aquestes jornades tinguessen una continuïtat i que la gent jove s'impliqués una mica més. Les properes que es facen a Borriol, a veure si els joves s'animen i li donen un altre aire, jo els donaré suport en tot el que necessiten, però crec que ells hauran de liderar les seues pròpies jornades.

CABANES

Està situada a la comarca de la plana alta. És molt coneguda per les nombroses troballes de la cultura dels Íbers. Se sap que hi ha un poble submergit al mar, al costat de la Torre de la Sal. De l'època romana es van trobar diversos fragments de làpides i les troballes de ceràmica i monedes romanes al Pla de l'Arc són nombroses.

Cabanes és el sisé poble a organitzar les jornades culturals, fins al moment ha organitzat dues. En aquestes jornades analitzarem la temàtic principal i les diferències que hi ha entre elles.

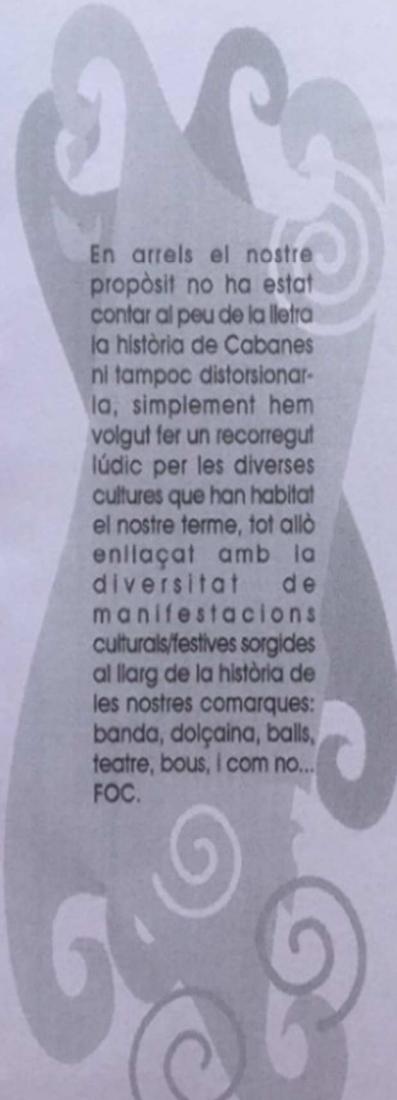
19,20 i 21 d'octubre de 2001

En aquestes primeres jornades Cabanes va demostrar un capacitat organitzativa impressionant. Va basar les seues jornades en les arrels de la seua població, de manera que les xerrades estaven dirigides als seus orígens. D'altra banda les exhibicions eren d'objectes característics antics, com joies, fotografies i estris de la llar.

26,27 i 28 d'octubre de 2012

Aquestes jornades van ser de temàtica molt general, es van abastar diversos temes. El primer d'ells va ser el de les vinyes, es va fer una conferència sobre el futur del sector a la població

i posteriorment es va fer un tast de vins. També van parlar de noves possibilitats turístiques de la zona, i es van fer exhibicions de productes antics.

En arrels el nostre propòsit no ha estat contar al peu de la lletra la història de Cabanes ni tampoc distorsionarla; simplement hem volgut fer un recorregut lúdic per les diverses cultures que han habitat el nostre terme, tot allò enllaçat amb la diversitat de manifestacions culturals/festives sorgides al llarg de la història de les nostres comarques: banda, dolçaina, balls, teatre, bous, i com no... FOC.

Coordina:
Imma Beltrán
Mre José Beltrán
Ana Isabel Bou
Mre Angeles Garcia
Andrés Surana
Ximo Torral
Amb una idea original d'Armando Bonet

Participa:
Plaça l'Església:
Julian Allèpuz
Santi Boidà
Armando Bonet
Miguel Ferreres
Clara Garcia
Mre Carmen Garcés
Fran Tejedor
Cercavila:
Armando Bonet
Victor Blanchadell
Miguel Ferreres
Fernando Garcia
Mària Llorens
Neus Martí
Belinda Puig
Hermi Vidal
Mati Vigneau
Plaça del Bon Succés:
Grup de Teatre "A Tabalades" de Cabanes
Plaça dels Hostals:
Dorèl Daniel Cheica
Mercedes Dohes
Pilar Ferreres
Aurora Garcés
Deborah Llorens
Stefan Sebastian Matei
Jose Luis Montoliu
Per Reula
Santiago Satoré
Lucia Segarra
Paula Torral
Unió Musical Sta Cecília de Cabanes
Grup de Danses "El Pele" de la Pobla Tornersa

Agraments:
Tico Badenes
Teresa Bonet
Consuelo Herrera
Jose Manuel Planell
Jose Mre Ortega
Jose Luis Reula
Manuel Serra
Alain Vigneau
Inst. Elic. Jose Miguel Llorens
Fontaneta Bonet
Grup de Teatre L'Albarda d'Atzeneta

Patrocina:

VI Jornades Culturals a la Plana de l'Arc
Cabanes
19, 20 i 21 d'octubre de 2001

PROTAB
2000-2001

Ajuntament de Cabanes

Festa al carrer:
ARRELS
VI
Jornades Culturals a la Plana de l'Arc
Cabanes
20 d'octubre de 2001
a les 20 h.

LA SERRA D'EN GALCERAN

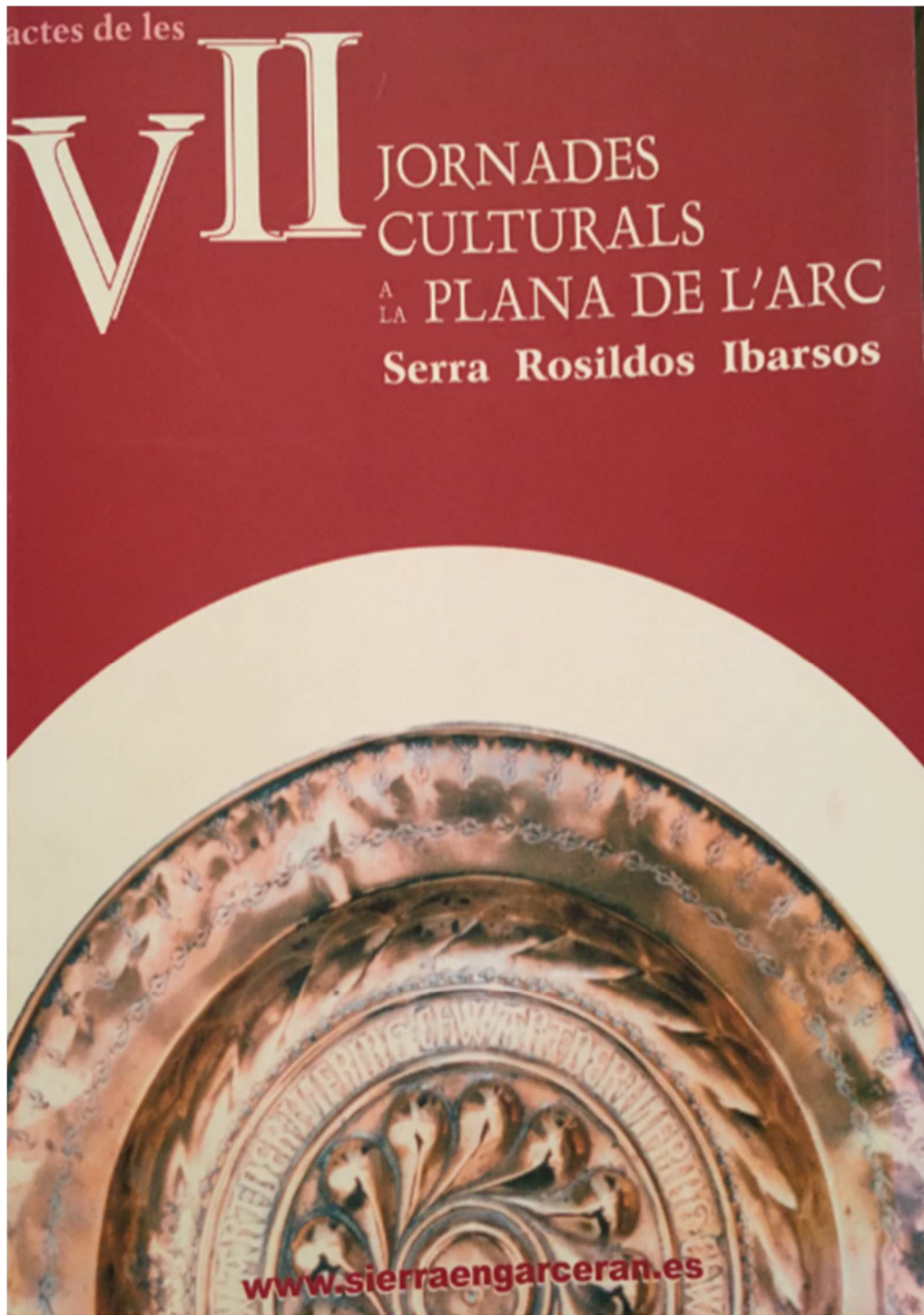

És un poble situat al nord del Pla de l'Arc, amb una població molt dispersa entre les diferents masies. Inclou diversos barris i pedanies (Els Rosildos, Els Ibarsos).

Ha estat el seté poble que ha organitzat les jornades culturals, amb una participació de 350 persones. Fins a la data s'han realitzat dues jornades. Seguidament veurem la temàtica de cadascuna d'ella i destacarem les diferències.

18,19 i 20 d'octubre de 2002

El contingut principal són "Les noves tecnologies i el medi rural", ja que l'avanç de les noves tecnologies com Internet ha passat a formar part de la vida diària d'aquesta gent. S'ha de destacar que aquestes jornades van ser les primeres que van disposar de pàgina web pròpia. Altres temes interessants van ser, la "Pedra Seca" (tipus de construcció sense argamassa).

22,23 i 24 d'octubre de 2010

El tema de la conferència inaugural va ser "el Privilegi de Fira" commemorant el 500 aniversari del dret de fira. També es van fer exposicions sobre la caça tradicional i documents i ornaments religiosos. D'altra banda totalment diferent es va tractar sobre l'envelliment de la població del territori amb perspectives cap al futur.

Entrevista a Antonio Segarra Adell, empleat de banca. La Serra d'en Galceran.

Què són les jornades culturals?

Són unes jornades, on cada municipi de la comarca, aborda al llarg d'un cap de setmana, diversos temes de la problemàtica actual o futura que pugui afectar la comarca. També serveixen com a aparador cultural de la localitat en les diverses exposicions que es realitzen i en les activitats programades.

Quina implicació té el poble?

Al municipi de la Serra d'en Galceran, en ser un municipi format per tres nuclis de població més o menys grans, La Serra, Els Ibarsos i Els Rosildos, i altres grups de masies, la dificultat en l'organització sol ser més gran, ja que s'intenta programar activitats en els tres nuclis, i especialment en l'edició de 2002, la primera que es va realitzar, va ser un dels motius que més van alterar la forma d'organitzar les diferents activitats.

La implicació de tot el poble és molt elevada, participen totes les associacions dels tres nuclis, així com la parròquia i altres entitats de caràcter cultural.

Quina era la idea inicial i si s'ha complert l'objectiu?

Tant en l'edició de 2002 com en la de 2010, l'objectiu era abordar els temes d'actualitat i la problemàtica que podien tenir a la comarca i d'altra banda donar a conèixer el patrimoni cultural que té la localitat. Crec que en les dues edicions s'ha aconseguit, ja que la previsió de participants ha estat desbordada en les dues convocatòries i les visites a les diferents exposicions i actes realitzats han estat multitudinàries.

Creus que les noves generacions haurien d'implicar per a una continuació?

La participació de la joventut és essencial per al futur de les jornades, si no hi ha gent jove que vulga participar i tinga inquietuds amb el futur de la comarca, les jornades culturals, tal com les coneixem avui en dia, no tenen molt de futur ja que la població cada vegada és menor i de major edat, el que implica menys capacitat d'organització i de compromís.

Quins temes s'han tocat principalment en cadascuna de les jornades del teu poble?

En les jornades del 2002 el tema principal va ser el desenvolupament de les noves tecnologies i la seua aplicació en el medi rural.

Les jornades del 2010, encara que no li corresponia fins al 2012, es van celebrar a la Serra d'en Galceran per commemorar el "500 aniversari de l'atorgament del privilegi de fira a la Serra d'en Galceran (1510 - 2010)

Destacaries algun acte o conferència?

Al llarg de les dues edicions, tots els actes, xerrades, taules rodones, festes de carrer, etc ... han estat especials i dignes de menció. Tot en general ha estat destacable.

BENLLOC

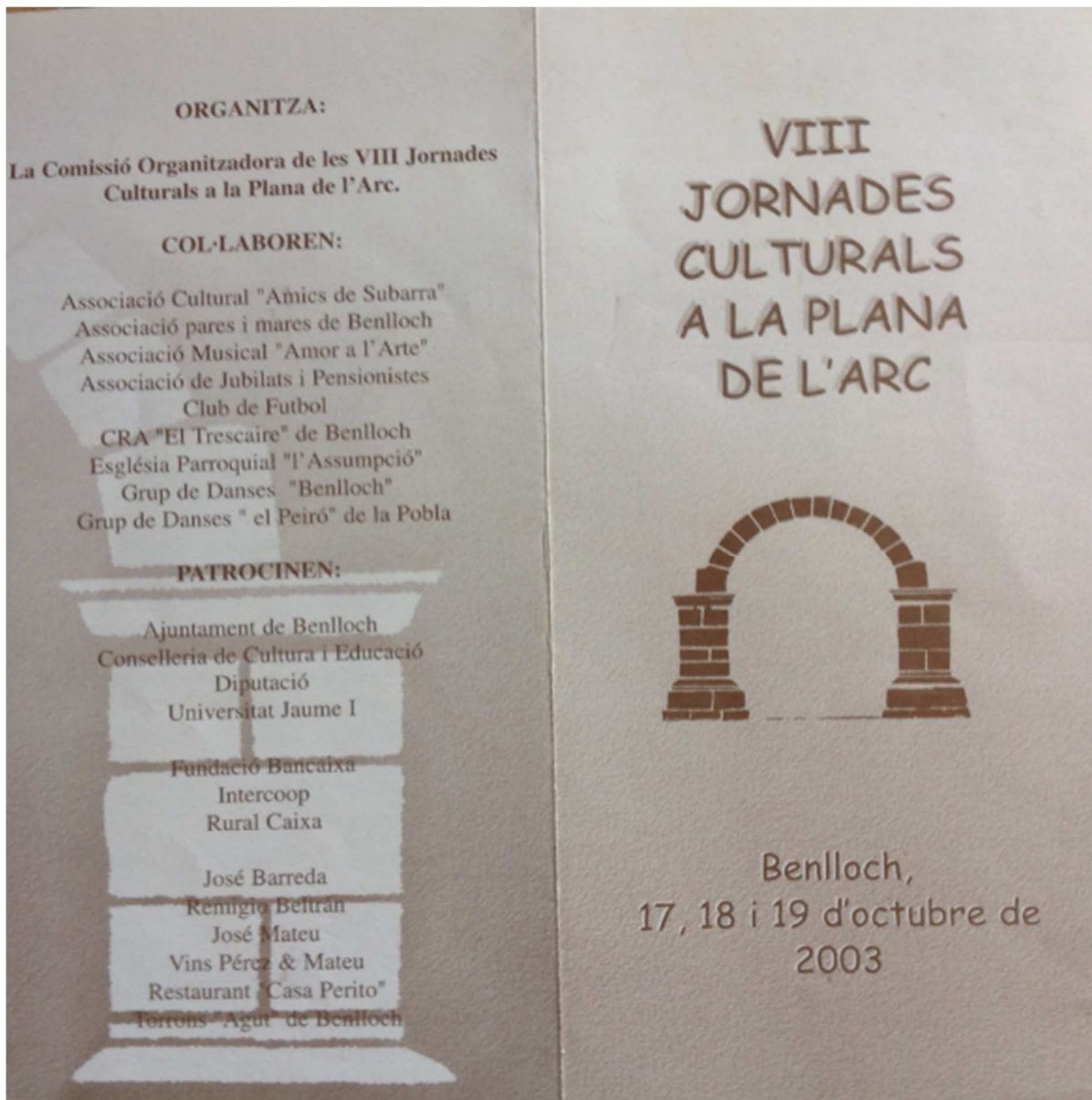

Benlloc ha estat el vuité poble que organitza les jornades culturals. En aquest cas només ha pogut dirigir dues jornades, la propera serà en l'any 2023. Veurem la visió que han volgut donar d'aquestes jornades i tot el que ens han ensenyat, també comptarem amb una entrevista que ens relatarà tot l'esdevingut en les jornades.

17,18 i 19 d'octubre de 2003

Destaquem la conferència sobre el futur del camp, la vinya. En aquestes jornades també tenim exposicions d'art religiós i de mantons de Manila. Va haver també una taula rodona en la qual es va parlar d'arquitectura urbana en els pobles i masies de l'interior.

Les jornades van concloure, com és habitual amb les visites guiades pel nucli antic del poble a càrrec de Dr. Joan Mateu.

25,26 i 27 d'octubre de 2013

Per a aquestes segones jornades l'associació cultural amics de Subarra va dissenyar un programa en què els temes principals van tractar sobre el futur de la societat rural i les petjades de la guerra civil, amb la inauguració de diverses exposicions i la presentació del llibre "Els masos de Bell-lloc". Es va finalitzar amb un recorregut botànic pel terme de Benlloc.

Entrevista a Inma Mateu, profesora jubilada de Benlloc.

Quin és el naixement d'aquestes jornades?

Aquestes jornades vénen realitzant-se des de l'any 1996, la primera a la Pobla Tornersa. Posteriorment s'han celebrat a Vilafamés, les Coves, La Vall d'Alba, Borriol, la Serra, i ara a Bell-lloc.

La idea va sorgir d'un grup de gent amb la il·lusió de reunir als pobles de l'anomenada Plana de l'Arc i posar en contacte els habitants de la zona.

Els objectius eren:

- Donar a conèixer la cultura pròpia dels pobles de la comarca.
- Retrobar-nos amb les tradicions pròpies de cada poble i mostrar al poble als veïns.
- Reflexionar conjuntament aspectes actuals que ens afecten. Socials econòmics, urbanístics.
- Potenciar la relació entre els pobles.
- Fomentar les relacions socials al poble que s'organitzen, tant individualment com associatiu.

L'any 2003, vaig ser l'encarregada d'organitzar les jornades de Benlloch. Per a mi van ser importantíssimes, va ser un any dedicat completament a les jornades, al principi vam pensar que seria molt difícil, perquè la gent del poble ho desconeixia i a més aquestes jornades tenien una continuïtat i cada any el llistó era més alt. Com podríem arribar a la mateixa altura? Només volíem ser capaços de fer-les aquí el millor possible.

A pesar de tot, vam començar els tràmits i com va ser la nostra sorpresa en comprovar que tots estàvem disposats a treballar i fer tot el possible perquè les jornades a Benlloch fossen un èxit.

El primer que vam fer va ser parlar amb l'Ajuntament i de seguida ens va donar el seu suport; a continuació vam convocar a dos representants de diferents associacions del poble per explicar-los els actes que s'havien fet en anys anteriors i donar a conèixer el material que s'havia publicat.

La gent es va sorprendre perquè no coneixien aquestes jornades i al mateix temps es van adonar de la importància que tenien i que havien de treballar molt i durant tot l'any. Però la il·lusió no va faltar i les ganes de treballar tampoc. Era un repte i Bell-lloc havia d'estar al nivell dels altres pobles.

Es va crear una comissió de treball amb aquestes cometes:

- Projectes i subvencions, conferències, programa i comunicacions.
- Actes al carrer: teatre, danses, banda, treballs artesanals.
- Exposicions.

- Publicacions.
- Infraestructures.

A partir d'aquest moment, cadascun tenia clar la part que li corresponia del seu treball.

L'associació de futbol, ens va animar a recopilar dades i em vaig oferir sense saber-ne res, però aviat em vaigacoblar. El director de la banda de música, va buscar informació i va escriure un llibre que recopilava tots els passos del ball de plaça, el vam fer en l'uji.

El grup de gent de la comarca (Salvador i Javier Allepuz) van recopilar i catalogar un llibre sobre els mantons de Manila típics a Benlloc. Els xiquets del col·legi, també van participar en el projecte amb els 100 contes del Crack, van fer els decorats i els van escenificar en diferents places del poble amb la col·laboració del grup de danses.

A continuació vam tenir les conferències, i les taules rodones, molt interessants., Vam debatre sobre temes d'actualitat importants per a la comarca, com la plantació de raïm, l'arquitectura urbana, etc.

Però per per mi el que més m'agrada són les visites guiades de Joan Mateu, et fa veure al teu poble amb afecte i un gran amor i veure coses que mai les havia vistes.

Va ser un any de molta feina, per a totes les associacions del poble, jo vaig estar de presentadora i coordinadora amb la gent de la comarca, sempre orientant sobre els temes a tractar. Va ser un any que el vaig viure intensament. Cadascú va assumir el seu paper perfectament.

A les segones jornades, ja havien passat deu anys, vaig decidir quedar-me a un segon pla i col·laborar amb la publicació d'un llibre sobre les masies de Benlloc.

D'aquestes segones jornades, destacaria la representació al carrer del conte "Del Volaoret", pels nens de l'escola.

Les Jornades Culturals, siguen al meu poble o siguen a la resta dels pobles, per a mi són els dies més importants de l'any i és un luxe poder assistir-hi. Tots tenim unes idees en comú: que els nostres pobles "facen comarca", fins llavors mai havíem tingut cap tipus d'activitat cultural.

Com a conclusió diria que va ser una idea excel·lent, i mantenir-les al llarg de 23 anys té molt de mèrit, no s'ha perdut l'interès, és més, estan millorant cada any, i sempre es supera el nivell.

És esgotador dedicar un any sencer a les jornades, però l'esforç sempre val la pena, i és una experiència inoblidable, i que entre tots l'hem fet possible

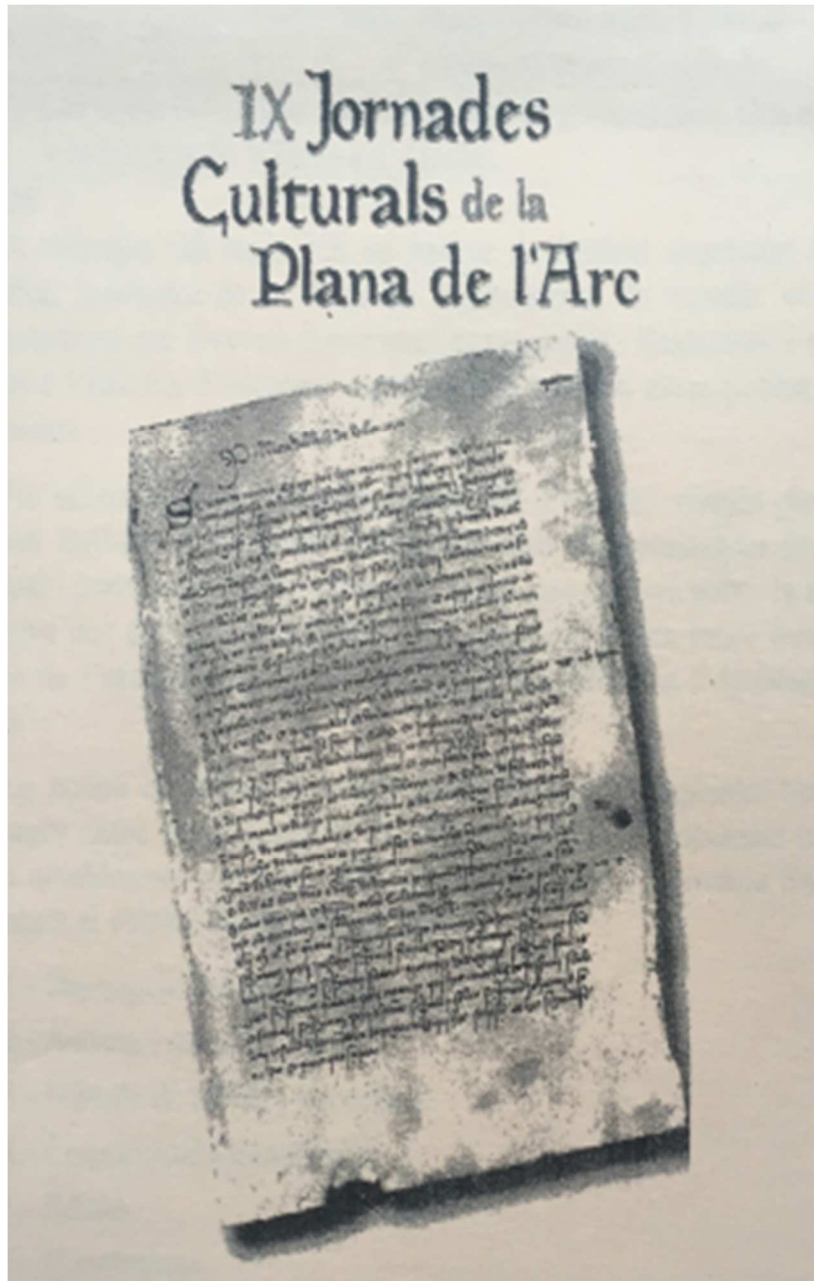
VILANOVA D'ALCOLEA

És un municipi de la província de Castelló. Tres cultures diferents es van donar cita allà: els íbers, localitzats en "puig Pedro", els romans (l'any 1992 es van trobar les restes de l'estació romana "Ildum") i els àrabs, assentats a la població actual a la qual anomenaven "al calaf", Alcolea (petit castell). La Vilanova, pren el relleu del seu veí Benlloc. És el nové poble que organitza les jornades culturals de les quals dos han estat fins a la data. Seguidament veurem la temàtica de cadascuna d'elles, i per finalitzar veurem dues entrevistes, que ens relataran les experiències que van tenir en les jornades.

15,16 i 17 d'octubre de 2004

El tema de la conferència inaugural va ser "El patrimoni, signe d'identitat dels pobles". En aquesta jornada es va parlar de dos temes molt concrets, el primer d'ells va ser la importància i les conseqüències de l'aeroport de Castelló i el segon va ser la festa de Sant Antoni, molt característica en tota la província. Un fet únic en aquestes jornades és el pasdoble que han creat especialment per a aquestes jornades.

17,18 i 19 d'octubre de 2014.

El tema d'aquestes jornades ens fa considerar sobre l'ahir, l'avui i el demà dels pobles de la comarca sobre els canvis recents que afecten a tots els pobles, no només polítics sinó també socials i d'infraestructures.

Han hagut també conferències i taules rodones on s'han tractat els problemes més importants de cara al futur comarcal, com l'aeroport de Castelló i la fractura hidràulica.

Es van muntar les exposicions "El cinema a Villanova", "vida rural" i "1996-2014, dinou anys de jornades culturals". També hi va haver presentacions de llibres i actuacions de danses tradicionals de la comarca.

Entrevista a Eugeni Trilles, Tècnic de desenvolupament local del'ajuntament de Vilanova.

En què consisteixen les jornades?

La idea que es tenia en l'organització del 2004 va ser ja un relleu de gent més jove.

Van venir i em van plantejar l'opció. Ja que estàvem treballant en diversos projectes amb la gent jove i no tan jove, gent participativa, si aquesta manera de treballar es podia fer més extensible a les jornades de la plana de l'Arc. La dificultat estava en que la majoria desconeixia el tema, eren molt joves en les primeres jornades i no en tenien cap referència i això ens va fer plantejar una altra manera de treballar que no era altra que buscar temes més atractius per a les noves generacions.

Ens vam trobar amb una actitud conservadora per part de la gent que portava molts anys a les jornades. Crec que el problema que tindran les jornades serà l'immobilisme cap als canvis. Quan nosaltres plantegem un nou enfocament, ens trobem que no tenim tot el suport que voldríem. Crec que el saber popular va més enllà de l'acadèmic. Penso que cal involucrar la gent jove, si és així el projecte té més viabilitat.

El programa any rere any és similar, per això penso que una renovació generacional li donaria una empenta nova a aquestes jornades. Jo valore des de fa temps potenciar la implicació de la gent del poble, els joves tenen una altra actitud i un altre punt de vista, s'hauria de deixar que aquesta nova generació liderés les seues pròpies jornades obertes i participatives, amb nous temes que siguin atractius per a la gent jove de la resta de la comarca.

LA SERRATELLA

El poble de La Serratella és l'últim de la primera ronda de les jornades culturals per la qual cosa fins a la data només s'han realitzat dues jornades. A continuació veurem la temàtica principal de cadascuna d'elles i destacarem les diferències entre les dues jornades.

14,15 i 16 d'octubre de 2005

La temàtica en aquesta ocasió va ser molt variada, amb la inauguració de quatre exposicions diferents, les mantellines, l'art religiós, les sínies del terme i la història de la localitat. També van tenir lloc les conferències "La prehistòria a la Serratella" i "Del desenvolupament rural al desenvolupament territorial". Es va finalitzar amb l'habitual la visita guiada.

16,17 i 18 d'octubre de 2015

La comissió organitzadora va dissenyar un ampli programa d'activitats encara que els temes més destacats era la botànica, i la música en valencià. Tot i això no van faltar les exposicions de vànoves pintades a mà i la ràdio de meitat del s.XX. Es van finalitzar amb la visita guiada a l'ermita de Sant Joan Nepomucé.

Entrevista a Jose Luis Sales Miralles, periodista.

Què són les jornades culturals?

Són un aparador cultural en què cada municipi organitza i prepara, de forma autònoma la programació i les temàtiques. Està obert al conjunt dels sectors socials i combina la investigació científica, que es plasma en les comunicacions, amb la divulgació del patrimoni de la comarca.

Quina implicació hi té el poble?

La implicació dels veïns i residents és total. I més en el cas de la Serratella, el municipi més petit de tots els que organitzen les Jornades Culturals de la Plana de l'Arc. Cal dir que la població compta amb un cens de 101 veïns i durant aquests dos

dies és més gran la quantitat de persones inscrites que els habitants. Sense la participació dels col·lectius del municipi i la col·laboració de persones d'altres localitats seria impossible organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques en Serratella. Totes les associacions, l'Associació Cultural Serra de Biarach, l'Associació de Mestresses de Casa, l'Associació de Caçadors i l'Associació de Jubilats, col·laboren en l'organització i en la realització de les activitats.

S'ha complert la idea inicial?

Sí. A la Serratella s'han organitzat dues edicions, la X (2005) i la XX (2015). En totes dues s'han complert els objectius que hi havia previstos, tant pel que fa a participació com al desenvolupament de la programació dels actes.

Quins temes s'han tractat en les dues jornades?

En les dues edicions que s'han celebrat a la Serratella s'han tractat diverses temàtiques, totes elles relacionades amb la comarca. Alhora, han servit per exposar part de la cultura del municipi als participants.

Per exemple, en les jornades de 2005, la conferència inaugural va versar sobre la prehistòria i l'art rupestre llevantí en el terme de la Serratella. Una altra de les conferències va tractar sobre el desenvolupament rural a la nova concepció territorial. També va tenir lloc un debat sobre la repercussió del Pla Eòlic a la comarca. A nivell d'exposicions, les temàtiques van ser les sínies del terme municipal, l'art religiós de la Parròquia de Sant Miquel, les mantellines de la Serratella i una fotogràfica amb imatges antigues.

El 2015 la conferència inaugural va tractar sobre "La flora i la fauna als espais naturals de la Plana Alta". L'altra conferència va versar sobre "Música en Valencià, patrimoni cultural". A la taula rodona es va debatre sobre "Municipalisme i Territori", aprofundint en la posició dels ciutadans dels municipis petits davant les noves propostes d'organització administrativa. També es van realitzar 4 exposicions sobre "La ràdio a Serratella a mitjans del segle XX", "Els Cobertors pintats", "Més enllà de l'horitzó" i una sobre "Art i artista a la Plana de l'Arc", on es van exposar obres de més de 20 artistes de la comarca.

Ha assistit alguna personalitat de relleu?

Durant les jornades han participat personalitats de diferents àmbits. Entre elles hi ha assistit el diputat pel Partit Popular al Congrés dels Diputats, Miguel Barrachina, l'alcalde i portaveu del PSPV-PSOE a la Diputació, José Benlloch, i el senador a Madrid per Compromís, Carles Mulet, en el que es refereix a política. A nivell cultural han participat personalitats com Vicent Torrent, musicòleg i fundador del grup Al Tall i Xavi Sarrià, cantant i fundador del grup musical Obrint Pas.

Quina visió general té de les jornades?

La visió de les jornades és bona. És una iniciativa l'èxit rau en deixar a cada municipi l'autonomia per organitzar l'esdeveniment.

Quina perspectiva de futur tenen?

Ja han passat 23 anys des de la posada en marxa d'aquest esdeveniment, una xifra important. És evident també, que les necessitats o els reptes actuals de la societat han variat respecte a l'any 1996. Per això, s'hauria de fer una reflexió sobre el model i veure quines coses es poden modificar o millorar, però sempre mantenint el mateix esperit i els mateixos objectius. Segurament, un dels objectius hauria de ser implicar els joves.

Quina conclusió obté de les jornades?

La valoració de les jornades és positiva ja que és una experiència molt enriquidora per a totes les parts que conformen el nucli de les jornades, tant els participants com els organitzadors.

És un punt de trobada on es posen en contacte els habitants d'aquestes localitats i intercanvien experiències i ajuden a alimentar les relacions personals. Són importants, sobretot si tenim en compte que aquestes localitats sol haver falta d'activitats culturals.

4. CONCLUSIONS

Després d'aquesta investigació i de recaptar informació sobre les jornades he arribat a diverses conclusions.

El propòsit de la creació de les jornades culturals és valorar i apreciar el patrimoni cultural. Aquestes pretenen ser un element formatiu, i finalment i no menys important, també pretenen compartir els problemes de la comarca i intentar buscar solucions.

La dificultat que té l'associacionisme és el canvi generacional. És important que a mesura que baixa produint-se es respecte la feina feta pels predecessors i es valore el seu esforç. Aquesta generació nova que es va incorporant ha de buscar temes d'interès, sempre respectant la idea principal, que és la transmissió de coneixements.

Aquestes jornades no estan fetes per cap autoritat governamental, són independents, la qual cosa assegura un futur més estable, des del principi sempre han estat realitzades per les associacions del poble. De tota manera s'han de buscar les complicitats necessàries per garantir elements com els pressupostos, les infraestructures, etc

D'altra banda cal destacar tot l'esforç que es fa inventariant i catalogant els objectes, per donar-los després a conèixer en les exposicions.

Per tant hem d'agrair a les persones que s'encarreguen d'aquestes jornades l'esforç que realitzen durant tot un any. Gràcies a elles podem gaudir de la cultura de la nostra terra i sempre seria positiu que hi haja gent que treballa per donar visibilitat a la nostra comarca.